

OPGAVER OG ARBEJDS- FORSLAG

Alle opgaver med QR-koder findes på bogens hjemmeside: prx.dk/antikken
Her findes også bogens opgaver i printvenlig version samt yderligere kildetekster.

KAPITEL 1

1. Forforståelse

- Brainstorm og nedskriv på 5 minutter, hvad der falder dig ind, når du hører betegnelsen "Antikkens Grækenland": Hvad forbinder du med antikkens Grækenland og "de gamle grækere"?
- Tegn en antik græker (behøver ikke at være et kunstværk): Hvordan så de ud, hvordan gik de klædt og lign.?
- Tegn en antik græsk bygning: Hvordan så bygninger ud i oldtidens Grækenland?
- Gå sammen 2 & 2: Drøft dine noter og tegninger med din side-makker: Er der fællestræk?

Saml kort op i fællesskab i klassen: Hvad forbinder vi med antikkens Grækenland?

2. Den tidligere amerikanske præsident Obamas opfattelse

- Gå sammen 2 & 2: Læs citatet fra Obamas tale s. 7. Hjælp hinanden med at oversætte vanskelige ord og passager fra engelsk til dansk. Drøft derefter:
- Hvad fremhæver Obama ved antikkens Grækenland? Hvilken historisk betydning mener han, at antikkens grækere har haft?
- Drøft i klassen: Hvad forstår man ved en *idealisering*, og hvilke faktorer er i spil, når vi skaber idealiseringer? Kan man tale om en idealisering i Obamas tale? Hvorfor/hvorfor ikke (inddrag citater fra talen).
- På hvilken måde bruger Obama historien i sin tale – og med hvilket formål?

3. Hellas

Gå sammen 2 & 2.

- Diskutér: Hvorfor bruge betegnelserne "Hellas" og "Hellenere"? Hvilke fordele og ulemper er der ved dette valg?
- Kort-øvelse: Se på kortet s. 9 over Hellas i oldtiden, og sammenlign med et kort over nutidens Grækenland (brug fx Google-maps). Hvilke ligheder og forskelle er der?

KAPITEL 2

1. Tidslinje (papir eller digital)

Lav en tidslinje over de forskellige tidlige perioder fra skemaet s. 19.

Begynd ved 3200 f.v.t. og slut ved 480 f.v.t. Anfør periodenavn på linjens ene side og 2-3 stikord til perioden på linjens anden side.

2. Walk & talk: Videnskabelige discipliner og historiebrug

Gå sammen 2 & 2 og drøft:

- Hvad kendetegner hhv. *arkæologi* og *historie* som videnskabelige discipliner (hvad undersøger de)? På hvilke måder kan de to fag supplere hinanden?
- Diskutér, hvad man forstår ved historiebrug, og prøv at finde eksempler på de 4 nævnte former for historiebrug.

3. Kildeøvelse 1

Gå sammen 3 & 3: Læs i fællesskab kilde 2.1, Uddrag af Hesiods "Værker og dage" (læs fx op på skift), og drøft:

- Udvælg 3-4 af Hesiods råd/formaning, som I finder interessante (begrund).
- Udvælg 1 af Hesiods råd/formaning, som overrasker jer (begrund).
- Hvilken rolle spiller religion?
- Samlet set, hvilke værdier synes I, at digtet formidler (begrund)?

4. Kildeøvelse 2

Gå sammen 3 & 3: Læs i fællesskab kilde 2.2, "Digt af Tyrtaios" (læs fx op på skift), og drøft:

- Hvilke værdier synes I, at digtet formidler (begrund)?
- Hvorfor mon man mener, at Tyrtaios må have været en politisk eller militær leder (begrund ud fra digtet)?
- Læs kilde 2.3, Sapfos "Digt 16", og diskutér, hvad Sapfo udtrykker i digtet?
- Hvordan adskiller de to digte sig fra hinanden (både med hensyn til form og indhold)?

5. Kildeøvelse 3

Gå sammen 2 & 2 og genlæs først afsnittet om Troja og Homer (s. 22-24) og drøft:

- Hvad synes I, at man kan bruge Homers digte til som historiske kilder? Hvad kan de sige noget om, og hvad kan de *ikke* sige noget om (begrund)?
- Gå ind på bogens hjemmeside. Fordel de to Homer-tekster imellem jer (én læser uddraget af Homers "Iliaden" og én læser uddraget af Homers "Odysseen"). Læs jeres tekst og overvej, hvad I synes, at jeres tekst kan bruges til som kilde: Hvad kan teksten fortælle os noget om? Hvilke kildekritiske overvejelser, synes I, at man må gøre sig ved læsningen af jeres tekst?
- Præsenter jeres tekstuddrag og jeres kildekritiske overvejelser for jeres makker. Inddrag citater fra teksten undervejs.

6. Overblik: Tegn og gæt.

Gå nogle stykker sammen og lav tegn og gæt med disse ord og begreber:

- Arkæologi
- Den trojanske krig
- Rapsode
- Homer
- Achilleus
- Bystat
- Kilde
- Hellener
- Barbar
- Find gerne på flere.....

KAPITEL 3

1. Opfattelsen af perserkrigene

Nedenstående citat er taget fra en amerikansk historie-bog og viser, hvilken betydning man i senere perioder har tillagt de krige, der i første halvdel af 400-tallet f.v.t. udspillede sig mellem grækere og persere. Læreren viser citatet på skærmen, læser det op, og i fællesskab oversættes vanskelige ord. Herefter drøftes i plenum:

- Hvilken betydning fik den græske sejr over perserne ifølge forfatterne?
- Overvej de forskellige former for *historiebrug* i boksen på s 21. Kan man tale om historiebrug i dette citat? Og er der en tendens (holdning)?

"The significance of these greek victories is nearly incalculable. By defeating the Persians, the Greeks ensured that Oriental monarchy would not stifle the Greek achievement. The Greeks were thus able to develop their particular genius in freedom. These decisive victories meant that Greek political forms and intellectual concepts would be the heritage of the west."

(John P. McKay, Bennet D. Hill, and John Buckler: "A History of Western Society" 5. Udg. Houghton Mifflin, 2003, s. 70. Her citeret fra: Morten Weilbach: "Formidlingen af Perserkrigene i konstruktionen af den vestlige kulturelle selvforståelse". Københavns universitet, 2012).

- Gå på nettet og find billeder fra den amerikanske film "300" fra 2007 instrueret af Zack Snyder.
- Hvordan fremstilles hhv. spartanere og persere?
- Filmen gav efterfølgende en del international debat. Undersøg hvorfor?

2. Klassisk tid som en kulturel blomstringstid

Man har i eftertiden hæftet sig ved den store grad af nytænkning inden for en række kulturelle områder, der fandt sted i Hellas i klassisk tid, dvs. inden for et relativt afgrænset tidsmæssigt og geografisk område. Udviklingen kom bl.a. til udtryk gennem en række historiske personligheder, der satte deres præg på hvert deres felt.

Gå sammen i grupper à 3. Slå følgende historiske personer fra klassisk tid op på lex.dk og wikipedia.org, og undersøg:

- Hvornår levede de, og hvor havde de deres virke?
- Inden for hvilke kulturelle områder regnes de for betydningsfulde – og hvorfor?

Herodot, Sofokles, Perikles, Fidias, Polyklet, Sokrates, Platon, Aristoteles.

- Sammenlign de oplysninger, som I har fundet på de to opslagsværker. Er de nogenlunde ens, eller er der forskelle? Kommer der bestemte holdninger til personen til udtryk? Hvis ja, hvordan?
- Drøft i klassen styrker og svagheder ved de to online-leksika.

3. Historieskrivning

Læs i fællesskab kildetekst 3.1 og 3.2 (Uddrag af Herodots "Historie"), og diskutér på baggrund af teksterne:

- Hvad vil Herodot med sit værk?
- Hvad kan vi udlede om hans metode (måden, hvorpå han griber sin undersøgelse an)?
- På hvilke måder adskiller Herodots historieskrivning sig fra den episke digtning, som vi mødte i kapitel 2?
- Synes I, der er træk ved Herodots tekst, som adskiller den fra den måde, vi ville skrive historiebøger i dag?

4. Begyndende videnskab

Gå sammen i grupper à 4, og fordel jer i to par.

Par nr. 1 har ansvar for kildetekst 3.3 ("Lægeed").

Par nr. 2 har ansvar for Aristoteles-teksten, "Statslære", på bogens hjemmeside.

Læs jeres tekster, og søg information om hhv. Hipokrates (par 1) og Aristoteles (par 2), og tag noter, så I kan præsentere jeres kilde(r) for det andet par.

Når I er klar, mødes I i gruppen igen og præsenterer for det andet par:

- Hvad ved vi om kilderne (hvem, hvad, hvornår)?
- Hvad handler jeres kilder om?
- På hvilke måder kan man se periodens begyndende videnskabelighed komme til udtryk?

(Udvælg 2-3 citater fra hver kilde som eksempler, og begrund jeres valg).

5. Parthenon-templet

- Se på maleriet s. 41 af Fidias og Perikles, der inspicerer udsmykningen af Parthenon. Hvilken opfattelse af byggeriet kommer til udtryk i kunstnerens fremstilling?
- Hvad går spørgsmålet om *repatriering* af Parthenon-frisen ud på?

Opstil argumenter for:

- a) at de dele af frisen, som befinder sig på British Museum, bør forblive i London, og
 - b) at frisen bør sendes til museer i Grækenland.
- Også det danske Nationalmuseet er blevet mødt med græske krav om tilbagelevering af genstande. Undersøg hvad den sag går ud på, og hvordan man fra dansk side har forholdt sig til spørgsmålet.

6. Overblik: Lav denne kahoot

KAPITEL 4

1. Spørgsmål til kapitlet

Gå sammen i grupper à 2-3 elever (der skal være et lige antal grupper).

Lav i fællesskab i grupperne 5-6 spørgsmål til dagens lektie (må ikke være identiske med kapitlets læsespørgsmål, men må gerne berøre nogle af de samme emner).

Derefter skal I udveksle spørgsmål med en anden gruppe og besvare de spørgsmål, som I får fra den anden gruppe.

2. Kildeanalyse

Gå sammen i grupper à 2-3 elever.

Dette afsnit rummer flere vidt forskellige kilder. Hvad kan de sige noget om? Og hvordan kan de øge vores viden om politik, styreform og samfundsindretning i Hellas i klassisk tid?

Læs kilderne én ad gangen, og udfyld skemaet:

3. Billedanalyse

Se fotografiet af skulpturgruppen kendt som "Tyrandræberne" på s. 57. Skulpturerne blev opstillet i Athen i 470'erne f.v.t. og forestiller de to athenere, Harmodios og Aristogeiton, der i 514 f.v.t. dræbte tyrannen Hipparchos. Drøft, hvilket syn på Harmodios og Aristogeiton, der kommer til udtryk i skulpturerne?

Hvorfor har man mon opstillet skulpturerne i Athen?

Ekstra:

Undersøg mere om fænomenet *erindringssteder*. Hvad forstår man ved erindringssteder – og hvilken funktion / formål har erindringssteder?

4. Demokratiets betydning og institutioner

Gå sammen i grupper à 3. Gå på bogens hjemmeside og læs teksten af den spanske filosof, Fernando Savater og drøft undervejs:

- Hvad fremhæver filosofen Savater som det særlige ved demokratiet?
- Savater kalder demokratiet for grækernes "*dristigste, mest usandsynlige og mest omdiskuterede kunstværk*". Hvorfor mon det?
- Hvad mener han med, at demokratiet skaber "*flere konflikter og mere uro*"?
- Rummer teksten en *tendens*?
- Begrund jeres svar med nedslag i teksten.

Supplerende

- Hvorfor mon athenerne benyttede sig af lodtrækning i forbindelse med fordelingen af en række offentlige embeder?
- Hvilke fordele og ulemper synes I, der er ved denne praksis?
- Hvor demokratisk var det athenske demokrati efter jeres mening?

5. Perspektivering

Gå på bogens hjemmeside og læs uddraget af artiklen "Demokratiet begyndte ikke i Athen".

Drøft: Hvad er forfatterens pointe? Ændrer det ved vores opfattelse af det athenske/græske demokratis betydning? Hvorfor/hvorfor ikke?

Skema til kildeanalyse			
<i>Skriv stikord i skemaet.</i>	<i>Kilde 4.1</i> Lov mod indførelse af Tyranni.	<i>Kilde 4.2</i> Dekret om indmeldelse i Det andet attiske søforbund.	<i>Kilde 4.3</i> Aristoteles om slaver.
Afsender/Modtager? (Hvem har produceret kilden, og hvem har været de tiltænkte modtagere?)			
Kildetype? (Hvilken slags kilde er der tale om?)			
Kontekst? (I hvilken sammenhæng er kilden blevet til?)			
Vigtige pointer? Udvælg 2-3 citater, og kommentér dem med stikord.			
Hvad kan kilden sige noget om? (Hvad kan den belyse mht. vores fokus på politik, styreformer og samfundsindretning i Hellas i klassisk tid?)			

KAPITEL 5

1. Overblik: Lav denne kahoot

2. Kildeøvelse A: Perikles og "oligarken"

Gå sammen i grupper à 3-4, og læs de to kilder:

- Thukydid, "Perikles' gravtale"
- "Den gamle oligark" (Pseudo-Xenofon): "Athenernes statsforfatning".

Udfyld skemaet

3. Kildeøvelse B: Herodot og Platon

Gå sammen i grupper à 2-3 personer.

- Gå på bogens hjemmeside og læs de to tekster "Xenofon: Dialog mellem Alkibiades og Perikles" og "Platon: Uddrag af staten".
- Fastsæt først de grundlæggende oplysninger om teksterne: Hvem har forfattet dem og hvornår?
- Drøft, hvilket syn på styreform og demokrati der kommer til udtryk i hver tekst.

(Udvælg ca. 3 citater pr. tekst, der viser tekstens opfattelse - begrund jeres valg).

- Drøft, hvad de to forfattere har villet med deres tekster?
- Hvad synes I, at man kan bruge teksterne til som historiske kilder?

Skema til kildeanalyse		
<i>Skriv stikord i skemaet.</i>	<i>Kilde 5.2</i> Thukydid: "Perikles' gravtale"	<i>Kilde 5.3</i> "Den gamle oligark" (Pseudo-Xenofon): "Athenernes statsforfatning"
Afsender, modtager og kontekst? (Hvem har produceret kilden, og hvem har været de tiltænkte modtagere - og i hvilken sammenhæng?)		
Kildetype? (Hvilken slags kilde er der tale om?)		
Tendens og syn på Athens demokrati? Udvælg citater, der viser opfattelsen af demokratiet.		
Hvad kan kilden sige noget om? (Inddrag jeres kildekritiske overvejelser ovenfor vedr. afsender).		

4. Demokrati-debat

- A) Opsummér i klassen, på baggrund af jeres arbejde med fremstillingsstof og kilder, hvordan hhv. Perikles, "oligarken" og Platon har opfattet demokratiet som styreform, og hvad de mon har opfattet som den ideelle samfundsindretning.
- B) Del jer herefter op i arbejdsgrupper, der udarbejder stikord/noter til et lille 3-4-minutters oplæg for den ene af de tre "debattører". Målet med oplægget skal være at overbevise andre om, at ens synspunkt er det rigtige - dvs. der skal findes gode argumenter!
- C) Efter ca. 20 minutter fordeler I jer i nye 3-personers grupper, hvor alle 3 synspunkter er repræsenteret. Hold jeres oplæg for hinanden på skift, og sæt derefter debatten fri (og bliv i rollen - også selvom du måske er uenig i synspunktet).
- (Hvis antallet ikke går helt op til grupper à 3, kan 2 personer godt arbejde sammen om et oplæg).

5. Aristoteles' typologi

Gå sammen 2 & 2: Se på modellen over Aristoteles' typologi over forskellige styreform (s. 80)

- Drøft, hvad der kendetegner de forskellige styreform.
- Diskutér, om I er enige i hans teori? Hvorfor/hvorfor ikke?
- Diskutér, om man kan undgå, at de nævnte styreform udvikler sig til den negative udgave? Og hvis ja, hvordan?

6. Billedanalyse

Se på maleriet s. 74.

- Hvilken opfattelse af det politiske liv i Athen kommer til udtryk i kunstnerens fremstilling?
- Synes I, at kunstnerens skildring er udtryk for en *realistisk* eller en *idealiseret* gengivelse? (Begrund).

7. Walk & talk

Gå sammen 2 & 2. Tag et billede af følgende navne/begreber, og gå en tur, mens I på skift forklarer et navn/begreb for hinanden:

- Polis
- Tyranni
- Aristokrati
- Oligarki
- Demokrati
- Folkeforsamling
- "Oligarken"
- Filosof
- Sofist
- Retorik
- Demagog
- Strateg
- Ostrakisme
- Perikles
- "Den gamle oligark"
- Sokrates
- Platon
- Protagoras
- Aristoteles

KAPITEL 6

1. Taksonomi - overblik

- Drøft i klassen, hvad man forstår ved taksonomiske niveauer inden for historiefaget?

Taksonomi er et græsk ord, der betyder "systematisering" eller "klassifikation" - i dette tilfælde af viden. Hvad vil det sige at arbejde med et emne ud fra følgende "vidensniveauer":

Redegørelse, analyse, diskussion, vurdering, perspektivering?

- Hvordan kan man opstille spørgsmål/problemstillinger, der lægger op til arbejdet med de forskellige niveauer? Hvilke spørgeord kan pege i retning af hvilke niveauer? (Fx *hvad, hvordan, hvorfor* og lign.).

2. Taksonomi - gruppeopgave

Klassen opdeles i grupper à 2-3 personer (der skal være et lige antal grupper):

- Opgave: Hver gruppe udarbejder på 20 minutter ca. 5 problemstillinger i form af spørgsmål til kapitlet.

Der skal være spredning i de taksonomiske niveauer (min. 3 skal løfte sig over det redegørende niveau) - drøft i gruppen, hvilke niveauer jeres spørgsmål lægger op til?

- Byt spørgsmål med en anden gruppe, og besvar de spørgsmål, som I modtager. Drøft også, hvilke taksonomiske niveauer de nye spørgsmål/problemstillinger lægger op til?

3. Kønsroller i klassisk tid

Gå sammen 2 & 2, og drøft:

- Hvilke forandringer finder sted i kvinders status i forbindelse med overgangen fra arkaisk tid til de mere fuldtudviklede *bystats-samfund* i klassisk tid? Udfyld skemaet.
- På hvilke måder adskilte familiemønstre og kønsroller i Sparta sig fra det øvrige Hellas?

(Generaliseret) overblik over kønsroller i Hellas i klassisk tid (undtaget Sparta)		
<i>Skriv stikord i skemaet.</i>	<i>Kvinder</i>	<i>Mænd</i>
Rolle i polis (bystaten)		
Rolle i oikos (husholdningen)		
Rolle i forbindelse med religion		
Status		

4. Kildeøvelser

For grupper à 2-3 personer.

Kildeøvelse a: Sapfo.

Læs Sapfos "digt 31" (kilde 6.1).

- Diskutér, hvad Sapfo har villet udtrykke i digtet?
- Digt 31 er et af de mest kendte af Sapfos digte. Diskutér hvorfor.
- Se maleriet på s. 95 af den engelske kunster John William Godward (1861-1922) med titlerne "Reveries" ("Dagdrømmeri") / "In the Days of Sappho" (ca. 1904).

Hvilken opfattelse af Sapfo kommer til udtryk i kunstnerens fremstilling?

- Sapfo har i de senere år fået fornyet opmærksomhed, bl.a. med udgivelsen af flere nye oversættelser til dansk af hendes digte. Hvorfor denne interesse, tænker I?

Kildeøvelse b: Klassisk tid

Læs de to kilder:

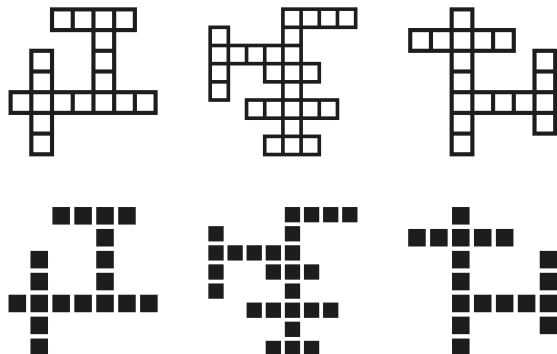
- Xenofons "Oikonomikos" (kilde 6.2)
- Lysias' "Forsvarstale i sagen om mordet på Eratosthenes" (Teksten findes på bogens hjemmeside).

Udfyld skemaet

Skema til kildeanalyse		
<i>Skriv stikord i skemaet.</i>	<i>Kilde 6.2</i> Xenofon: "Oikonomikos"	<i>(Tekst på bogens hjemmeside)</i> Lysias: "Forsvarstale i sagen om mordet på Eratosthenes"
Afsender, modtager og kontekst? (Hvem har produceret kilden, og hvem har været de tiltænkte modtagere - og i hvilken sammenhæng?)		
Kildetype? (Hvilken slags kilde er der tale om?)		
Tendens og opfattelse af kønsroller? Udvælg citater, der viser opfattelsen og kommentér på citaterne (hvad viser de?).		
Konklusion Hvad kan kilden bidrage med i en undersøgelse af kønsroller i klassisk tid?		

5. Krydsord

Gå på bogens hjemmeside og find og print krydsordsopgaven over centrale begreber.

6. Billedøvelse: kropps-idealer

Se de to billeder af skulpturer fra klassisk tid s. 102 ("Spydbæreren" og gudinden Afrodite).

Skulpturerne er udtryk for idealiserede fremstillinger af hhv. en mandlig atlet og kærlighedsgudinden Afrodite.

- Kun mænd kunne skildres nøgne i forbindelse med skulpturfremstilling. Undtagelsen var kærlighedsgudinden, Afrodite. Hvorfor denne forskel?
- Hvilke kroppsidealiser for hhv. mænd og kvinder synes I kommer til udtryk i de to skulpturer?
- Minder datidens kroppsidealiser om vores idealiser i dag - eller er der forskelle?

KAPITEL 7

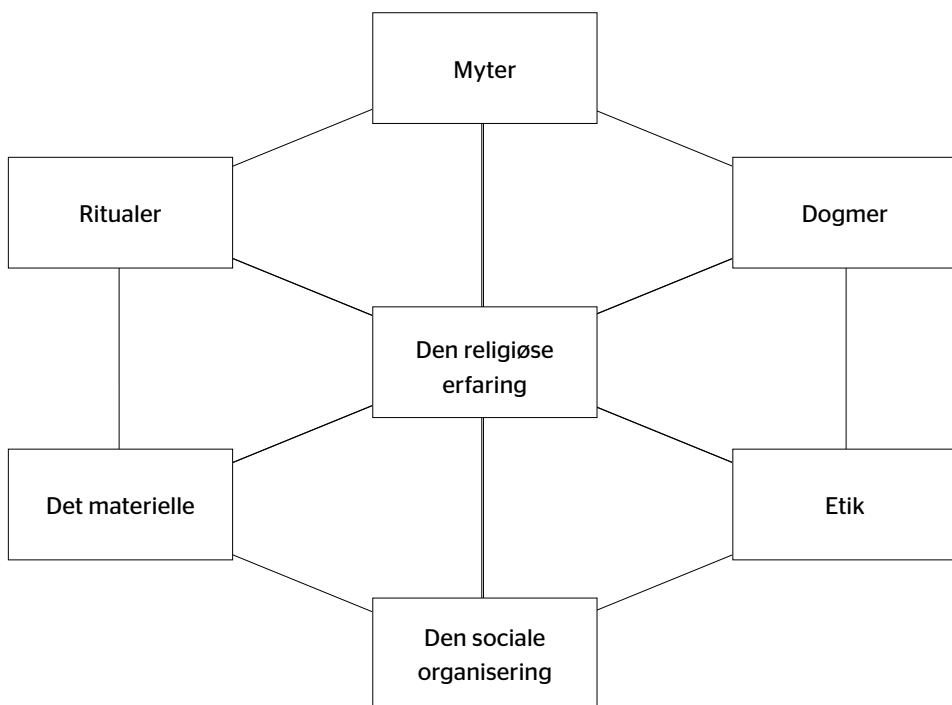
1. Overblik: Lav denne kahoot

2. Græsk religion

Den britiske religionshistoriker Ninian Smart udviklede en model over 7 typiske "dimensioner" ved forskellige religioner. Modellen kan bruges til at danne sig et overblik over trosopfattelser, ritualer, organisering m.m. inden for forskellige religiøse traditioner.

Se modellen herunder, og prøv at placere informationer fra teksten vedr. græsk religion i ud for de relevante felter.

3. De græske guder

A)

- Gå sammen i grupper à 4. Vælg hver en gud fra oversigten over olympiske guder s. 112-113.
- Arbejd nu individuelt i 30 minutter med at finde informationer og tage noter vedr. jeres guddom.

Opslagsværket lex.dk skal indgå i jeres research, og I skal finde oplysninger om gudens funktion/ "ansvarsområder", attributter (kendetegn) samt, hvis muligt, info om deres kult (dyrkelsen af dem) og eventuelle "fun facts" fra mytologien.

Prøv endvidere at finde 1-2 billeder af antikke skulpturer, der viser antikkens fremstilling af guden.

- Gruppen samles igen, og hver deltager præsenterer på skift resultaterne af arbejdet (5 minutter til hver).

B)

Gå nogle stykker sammen og lav "Tegn og gæt" med de olympiske guder ud fra oversigten s. 112-113.

4. Myter

Fra de fleste kulturer kender vi til religiøse fortællinger, også kaldet *myter*.

Myter har ofte en *deskriptiv* (beskrivende/forklarende) funktion i et samfund, bl.a. ved at den forklarer, hvorfor verden ser ud, som den gør. Myter er samtidig ofte også *normative*, idet de ved at beskrive verden også formidler en bestemt opfattelse af, hvordan verden *bør* se ud. Myterne formidler således bestemte normer og værdier.

Gå sammen i grupper à 3:

- Gå på bogens hjemmeside og læs uddragene af Hesiod-teksterne "Theogonien" og "Værker og dage" og diskutér, hvilke forhold ved hellenernes verden disse myte-uddrag forklarer?

5. Kildeøvelse

Matrix: Klassen inddeles i 8 grupper, der hver har ansvaret for én af de nedenstående kilder til græsk religion (4 kilder, dvs. der er to grupper for hver kilde).

I grupperne foretages en analyse af den tildelte kilde ud fra nedenstående skema.

Kilder:

- Homers "Odysseen" om et slagtoffer (kilde 71).
- Den homeriske hymne til Apollon (på bogens hjemmeside).
- Didoros Siculus (kilde 72)
- "Euripides om Dionysos" og "Anden homeriske hymne til Dionysos" (dvs. 2 korte tekster). (På bogens hjemmeside).

På det aftalte tidspunkt sammensættes nye grupper. "Ekspert" i hver af de 4 kilder skal være repræsenteret i de nye grupper. Præsenter jeres kilder og analyseresultater for hinanden

Skema til kildeanalyse	
<i>Skriv stikord i skemaet.</i>	<i>Kilde:</i>
Grundlæggende oplysninger: Hvad ved vi om kilden? Kan vi sige noget om ophavsmand, tid og sted, kontekst?	
Kildetype? Hvilken slags kilde er der tale om?	
Indhold: Hvad handler kilden om? Hvilken forbindelse har kilden til hellensk religion? Udvælg 2-3 citater, der kan fortælle os noget om religion i perioden (begrund dine valg).	
Konklusion: Hvad kan kilden bidrage med i forbindelse med en undersøgelse af religion i antikken?	

6. Religion og samfund

Ekstra-opgaver (individuelt eller i små grupper):

Kilde 7.3: Efeb-eden

- Hvilke værdier og idealer kommer til udtryk i eden?
- Spiller religion en rolle i forbindelse med eden?
- Hvilket indtryk vil du mene, at eden har gjort på *efeben*?
- Hvilket/hvilke formål tjener eden?

7. Perspektivering

Også efter antikken har man været optaget af græsk (og romersk) mytologi. De græske guder og helte har været flittigt benyttede temaer i både litteratur og billedkunst.

Kan I komme i tanke om/finde eksempler?

KAPITEL 8

1. Krig, borgerkrig og imperier

Gå sammen i grupper à 3 personer og læs citatet af den danske forsker Mogens Herman Hansen vedr. Den peloponnesiske krig og dens betydning på s. 129. Drøft herefter:

- Hvordan opfattede man i samtiden årsagerne til *Den peloponnesiske krig* samt krigens betydning?
- Hvorfor førte krigen til interne konflikter, evt. borgerkrig, i flere hellenske stater?
- Hvad er et imperium, og hvad forstår man ved imperialisme?
- Kender I til eksempler på imperier og/eller imperialisme enten i ældre eller nyere historie?
- Søg på teorierne om hhv. "*imperial overstretch*" og "*Thukydids fælde*". Hvad går de ud på?
- Og kender I til eksempler?

2. Historieskrivning

- Læs kilde 8.1 af historikeren Thukydid. Hvordan beskriver han formålet med sit værk – og hvad fortæller han om sin metode?
- Genlæs afsnittet om historikeren Herodot (s. 38), og sammenlign Thukydid og Herodot. Hvad kendetegner de to skribenter som historieskrivere? På hvilke måder adskiller de sig fra hinanden?
- Hvilke fordele og ulemper synes I, der er ved Thukydids tilgang til at gengive taler?
- Hvem af de to historieskrivere synes I kommer tættest på moderne historieskrivning (begrund)?

3. To samfundssystemer i konflikt

Læs kilde 8.3 vedr. Sparta, og inddrag jeres viden om samfundsforhold i Athen fra kapitel 4 og udfyld skemaet.

4. Overblik

Gå sammen 2 & 2: Lav ud fra kapitlet et *mind map*, der kan give overblik over Den peloponnesiske krig, herunder optakt, aktører, forløb, eftervirkninger m.m.

Sammenlign Athen og Sparta		
<i>Skriv stikord i skemaet.</i>	<i>Athen</i>	<i>Sparta</i>
Beliggenhed		
Styreform		
Alliance		
Militære forhold		
Andre relevante oplysninger vedr. kultur og samfund		

5. Kildeøvelse

Gå på bogens hjemmeside og læs teksterne af Xenofon: "Feltherreprocessen" og "Xenofon om fredsslutningen og de 30 tyranner", og drøft (med inddragelse af nedslag i teksterne):

- Hvilket billede tegner Xenofon af politiske forhold i Athen?
- Hvad hører vi om betingelserne ved fredsslutningen?
- Synes I, at man kan tale om en tendens i teksterne?

6. Perspektivering: Thukydids og epidemien

Individuelt eller i par:

Gå på bogens hjemmeside og læs teksten "Thukydids og epidemien", hvor filologen (forsker i antik sprog og kultur) Adam Schwartz diskuterer Thukydids beskrivelse af Athens krise under Den peloponnesiske krig og overvej/ drøft:

- Hvad skete der ifølge Thukydids med det athenske samfund, da det kom under pres fra både krig og sygdomsepidemi?
- Hvorfor mener Schwartz, at Thukydids beskrivelse er relevant læsning for os i dag?

KAPITEL 9

Gå sammen i grupper à 2-3.

1. Kort-øvelse

- Se på kortet over Alexander den Stores erobringer på s. 149. Sammenlign med et moderne kort (fx vha. Google Maps), og undersøg, hvilke lande i dag Alexanders erobringer ville inkludere.
- Diskutér, hvilke faktorer der kan have gjort erobringerne mulige? Og hvilke udfordringer der må have været ved at holde sammen på riget?

2. Alexander den Store

- Forklar med egne ord, hvad Webers teori om den karismatiske leder går ud på.
- Kan I komme på eksempler på andre historiske personer, hvis historiske rolle Webers teori kan bidrage til at forstå?
- Læs kilde 9.2 (historikeren Plutarchs Alexander-biografi):

Diskutér, hvad vi kan bruge Plutarchs biografi til? (Hvad synes I, at den er kilde til?)

- Hvilket syn på Alexander kommer til udtryk i kilden?
- Se på Alexander-portrættet s. 148. Hvordan er Alexander fremstillet?

3. Hellenismen

- Hvad kendetegnede kulturen i de hellenistiske riger?
- På hvilke måder havde samfund, kultur og religion i hellenistisk tid forandret sig sammenlignet med kulturen i klassisk tid?
- Gå på bogens hjemmeside og læs teksten "Religionshistorikeren Jørgen Podemann Sørensen om hellenismen": Hvad mener han med, at hellenismen var en "verdenskultur"? Og hvorfor mener han, at hellenismen ligner vores egen tid?

4. Kildeøvelse: Analyse af Demosthenes' første filippiske tale" (kilde 9.1)

Gå sammen 2 & 2.

Lav i fællesskab en kildeanalyse ud fra følgende skema:

- Parrene skilles og finder en ny makker. Præsenter jeres kildeanalyser for hinanden og læg vægt på at inddrage citater fra teksterne.
- Husk at kommentere jeres citater (hvorfor har I valgt dem? Hvad viser de?).

5. Filosofi og religion

Læs den filosofiske tekst af Epikur (kilde 9.3) og Plutarchs beskrivelse af en indvielse i en mysterie-kult på bogens hjemmeside.

Drøft: Hvor i kilderne synes I, at man kan se hellenismens fokus på individet komme til udtryk?

Skema til kildeanalyse	
<i>Skriv stikord i skemaet.</i>	<i>Kilde:</i>
Afsender, modtager og kontekst? (Hvem har produceret kilden, og hvem har været de tiltænkte modtagere - og i hvilken sammenhæng?)	
Kildetype? (Hvilken slags kilde er der tale om?)	
Tendens?	
Retoriske virkemidler? Fx appel til • patos (følelser) • logos (fornuft) eller brug af • etos (talerens legitimitet og troværdighed).	
Væsentligt indhold og evt. budskab? Udvælg citater.	
Konklusion: Hvad kan kilden belyse?	

6. Opsamling (individuel):

Skriv en hilsen til ven, der er på High School-ophold i USA, hvor du kort forklarer, hvad du har lært i historie om hellenistisk tid. Din hilsen skal fylde ca. ½ side, og følgende ord skal indgå:

Makedonien, Alexander den Store, Alexanders rige, kongeriger, storbyer, hellenisme, filosofi, Romerriget.

KAPITEL 10

1. Overblik

Gå sammen 2 & 2.

- Se på kortet s. 170, og diskutér, hvilken betydning Romerriget har haft for formidlingen af den græske kultur til eftertiden?
- Lav en tidslinje over de forskellige perioder, som nævnes i kapitlet. Indsæt årstal, og placér de forskellige begivenheder, personer og skribenter, som vi hører vi om.

2. Klassicistiske perioder

Klassen fordeler sig i grupper ved at vælge sig ind på følgende emner/perioder.

Hver gruppe udarbejder i fællesskab en planche over deres emne:

- Romerne (inkl. teksten "Den romerske forfatter Cicero om forpligtelser" fra bogens hjemmeside).
- Middelalder (inkl. teksten "Den kristne kirkefader Augustin om filosofen Platon" fra bogens hjemmeside).
- Renæssancen (inkl. teksten "Renæssance-videnskabsmanden Galileis brev til Mark Welser" fra bogens hjemmeside).
- Oplysningstid (inkl. teksten "Oplysningsfilosoffen Montesquieu om "Lovenes ånd"" fra bogens hjemmeside).

Krav til plancher

- Årstal og stikord til perioden
- Opfattelser og brug af Hellas (antikken) i perioden.
- Kilden: ophavsmand og tema.
- Kildens referencer til antikken (m. 2-3 citater, der viser eksempler).
- Et billede med relevans for jeres emne (fra bogen eller fra internettet. Begrund jeres valg).

Efter arbejdet cirkulerer man i klassen og får fremvist de andre gruppers produkter.

Grupperne sørger for at "bemandede" deres plancher på skift, så de kan forklare planchen for de andre.

(Opsamlingen kan også struktureres med tidsstyret rotation og egentlige præsentationer v. plancherne).

3. Erindringshistorie, historiebevidsthed og historiesyn

- Forklar begreberne *historiebevidsthed*, *historiesyn*, *erindringshistorie*, *kollektiv erindring*, *erindringsfælesskab* og *historiebrug* (se evt. også kapitel 2).
 - Hvilket historiesyn synes I kendetegner renæssancebevægelsens opfattelse af historien? (Begrund jeres svar).
 - Kan I komme på eksempler på elementer i dansk kollektiv erindring?
 - På hvilke måder hænger den kollektive erindring sammen med identitetsskabende/eksistentiel historiebrug (se evt. kapitel 2)?
- Hvilken opfattelse af antikken kommer til udtryk i teksten?
- Læs kilde 10.1 (Nial Fergusson: uddrag af "Civilisation: Vesten og resten").
 - Læs kilde 10.2: Sammenfat, hvad kritikken af de klassiske fag går ud på. Er I enige i kritikken? Hvorfor/hvorfor ikke?
 - Opfatter I arven fra Hellas som særligt knyttet til Europa? Eller synes I, at der er tale om en fælles global kulturarv? (Begrund jeres svar).

4. Billedanalyse

Udvælg 1-2 af billederne i dette kapitel (kap. 10).

Analysér billederne ud fra nedenstående analysemodel:

5. Overblik: Lav denne Kahoot

Skema til billedanalyse	
<i>Skriv stikord i skemaet.</i>	<i>Kilde/billede</i>
Beskrivelse Hvad forestiller billedet (motiv/emne)?	
Fastsættelse af medium (hvis muligt): Hvorfra er billedet taget? (Fx maleri, avis, hjemmeside, plakat, andet).	
Analyse <ul style="list-style-type: none">• Datering, afsender/modtagere?• Komposition og virkemidler?• Brug af antikken? Er der referencer til antikken? Hvordan kommer det til udtryk? Med hvilket formål?• Hensigt/formål med billedet? Sæt billedet ind i den historiske kontekst. (Inddrag gerne viden og faglige begreber fra undervisningen).	
Fastsættelse af billedets anvendelighed som kilde til emnet. (Hvad siger det noget om/hvad kan vi bruge det til?)	